

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет технологій і дизайну
Кафедра рисунку та проектно-графіки

Декан факультету технологій і дизайну
Тетяна ВАНШЕНА

2023

СИЛАБУС

Навчальна дисципліна Живопис

Освітні програми різних спеціальностей

Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

Загальна інформація

Позиція	Зміст інформації
Викладач(і)	Шерстинюк Антоніна Миколаївна
Профайл викладача	https://rpg.khmnu.edu.ua/sklad-kafedry/
Е-маїл викладача(ів)	sherstynyuk@khmnu.edu.ua
Контактний телефон	0989294918
Сторінка дисципліни в ІСУ	https://msn.khmnu.edu.ua/course/view.php?id=5720
Навчальний рік	2023-2024
Консультації	Очні: за необхідністю та попередньою домовленістю; онлайн: за необхідністю та попередньою домовленістю

Характеристика дисципліни

Форма навчання	Курс	Семестр	Обсяг дисципліни Кредити ЄКТС	Кількість годин						Самостійна робота, у т.ч. ІРС	Курсовий проект	Курсова робота	Форма семестрового контролю	
				Аудиторні заняття									Залік	Іспит
				Разом	Лекції	Лабораторні роботи	Практичні заняття	Семінарські заняття	Самостійна робота, у т.ч. ІРС					
Д	1	1	3	90		51			39				+	
Д	1	2	3	90		54			36				+	
Д	2	3	4	120		51			69				+	
Д	2	4	4	120		54			66				+	
Разом ДФН			14	210		210			210			-	4	

Анотація дисципліни

Дисципліна «Живопис» є однією із фахових дисциплін і займає провідне місце у підготовці фахівців освітнього рівня «бакалавр» за спеціальністю 022 «Дизайн» за освітньо-професійною програмою «Дизайн».

Мета і завдання дисципліни

Мета дисципліни. Оволодіння основами живописної майстерності та формування практичних навичок з використання різних живописних технік при виконанні робіт з живопису.

Завдання дисципліни. Пізнання об'єктивних законів кольору в процесі виконання практичних завдань з живопису. Вирішення колористичних задач в об'ємно-просторових зображеннях (натюрморт, портрет, фігура людини), кольорова гармонія. Вивчення виразливих можливостей живописних матеріалів (гуаш, акварель, акрил). Вивчення принципів та прийомів декоративно-площинного вирішення художнього образу. Оволодіння творчим методом втілення задуму в художньо-образній живописній роботі.

Очікувані результати навчання

Студент, який успішно завершив вивчення дисципліни, повинен застосовувати набуті знання і розуміння предметної області та сфери професійної діяльності у практичних ситуаціях. Усвідомлювати відповідальність за якість виконуваних робіт, забезпечувати виконання завдання на високому професійному рівні.

Розробляти композиційне вирішення об'єктів дизайну у відповідних техніках і матеріалах. Відображати морфологічні, стильові та кольоро-фактурні властивості об'єктів дизайну. Розробляти та представляти результати роботи у професійному середовищі, розуміти етапи досягнення успіху в професійній кар'єрі, враховувати сучасні тенденції ринку праці, проводити дослідження ринку, обирати відповідну бізнес-модель і розробляти бізнес-план професійної діяльності у сфері дизайну.

Тематичний і календарний план вивчення дисципліни

№ тижня	Розділ	Тема лабораторного заняття	Самостійна робота студентів		
			Зміст	Год.	Література
<i>Перший семестр</i>					
1, 2	1. Основи акварельного живопису	1. Вивчення кольорових і тональних відношень на площині у рослинних мотивах.	Підготовка до виконання та захисту лабораторної роботи 1. Підготовка до виконання лабораторної роботи № 2	6	[1] с. 5-14; [2] с. 4-12; [5] с. 10-21
3, 4		2. Живопис простого натюрморту з предметів побуту у теплій або холодній гамі	Підготовка до захисту лабораторної роботи 1 та до виконання лабораторної роботи № 2.	6	[1] с. 20-32; [4] с. 25-45; [5] с. 10-31
5, 6	2. Особливості живописних технік у виконанні натюрморту	3. Живопис натюрморту з драперією.	Підготовка до виконання та захисту лабораторної роботи № 3	6	[1] с. 32-36; [2] с. 12-20; [3] с. 3-21
7, 8			Підготовка до захисту лабораторної роботи № 3	5	[1] с. 37-45; [5] с. 24-35
9, 10		4. Складний натюрморт з гіпсом (ваза або розетка) в теплій гамі	Підготовка до виконання та захисту лабораторної роботи № 4	4	[2] с. 21-28; [4] с. 37-50
11, 12			Підготовка до виконання лабораторної роботи № 4.	6	[2] с. 29-35; [3] с. 31-48; [4] с. 51-57
13-17			Підготовка до захисту лабораторних робіт для перегляду.	6	[1] с. 47-57; [5] с. 48-50
<i>Другий семестр</i>					
1, 2	3. Натюрморт з предметів побуту. Цілісність зображення.	5. Етюд окремих предметів побуту в поєднанні з фоном	Пошукові роботи. Підготовка до виконання лабораторних завдань (розроблення ескізу олівцем, кольорові пошуки).	6	[1] с. 57-62; [2] с. 36-47
3, 4		6. Натюрморт з предметів побуту, різних за матеріальністю та формою	Підготовка до захисту лабораторної роботи № 5 та до виконання лабораторної роботи № 6	6	[3] с. 49-55; [4] с. 60-68; [5] с. 51-57

5, 6	4. Осмислення об'єктивної реальності на основі об'ємних, пластичних властивостей предметів та оточення у натюрморті.	7. Декоративно-площинне вирішення попереднього натюрморту	Пошукові роботи. Підготовка до виконання лабораторних завдань (розроблення ескізу олівцем, кольорові пошуки).	4	[2] с. 48-53; [4] с. 60-78
7, 8			Підготовка до захисту лабораторної роботи № 6 Пошукові роботи.	4	[2] с. 56-59; [3] с. 58-75
9, 10			Підготовка до виконання лабораторних завдань (розроблення ескізу олівцем, кольорові пошуки).	4	[2] с. 60-68; [3] с. 85-105; [5] с. 60-67
11-16		8. Короткочасний етюд квітів з вазою на фоні драперії	Пошукові роботи. Підготовка до виконання лабораторних завдань (розроблення ескізу олівцем, кольорові пошуки). Підготовка до захисту лабораторної роботи № 7 та до виконання лабораторної роботи № 8.	6	[1] с. 64-72; [2] с. 70-75; [5] с. 58-60
17, 18		Підготовка до захисту лабораторної роботи № 8, підготовка художніх робіт для перегляду.	6	[2] с. 76-80; [3] с. 115-125; [4] с. 146-159	
Третій семестр					
1, 2	5. Живопис гіпсової маски або голови.	9. Живопис натюрморту з гіпсовою маскою або головою.	Пошукові роботи. Підготовка до виконання лабораторних завдань (розроблення ескізу олівцем, кольорові пошуки). Підготовка до виконання лабораторної роботи № 9	9	[2] с. 81-88; [3] с. 106-114
3, 4			Підготовка до захисту лабораторної роботи № 9 та до виконання лабораторної роботи № 9	8	[1] с. 75-78; [3] с. 120-131; [5] с. 77-92
5, 6		10. Умовно-площинне вирішення натюрморту з гіпсовою головою або маскою людини.	Підготовка до захисту лабораторної роботи № 3 та до виконання лабораторної роботи № 4.	9	[1] с. 82-90; [3] с. 145-150
7, 8			Підготовка до захисту лабораторної роботи № 4 та до виконання лабораторної роботи № 5.	10	[1] с. 90-95; [3] с. 151-160
9-12	6. Живопис оголеної гіпсової моделі в натюрморті.	11. Живописні вирішення гіпсової моделі Венери у натюрморті.	Підготовка до захисту лабораторної роботи № 5 та до виконання лабораторної роботи № 6.	10	[2] с. 80-91; [5] с. 100-108
13, 14			Підготовка до захисту лабораторної роботи № 6 та до виконання лабораторної роботи № 7.	10	[1] с. 96-100; [3] с. 132-138
15-17			Підготовка до захисту лабораторної роботи № 7, підготовка художніх робіт для перегляду.	10	[1] с. 101-108; [3] с. 139-144; [5] с. 110-121
Четвертий семестр					
1,2	7. Умовно-	Умовно-площинне	Підготовка до виконання	7	[3] с. 150-158;

	площинне вирішення форм гіпсової моделі людини	вирішення форм гіпсової моделі людини. гамма мало насичених кольорів. тоновий контраст.	лабораторної роботи № 12 Виконання пошукових графічних ескізів		[5] с.132-147	
3,4				Підготовка до захисту лабораторної роботи № 12 Виконання кольорових ескізи, пошук пропорційних плям.	7	[3] с. 162-171; [5] с. 148-154
5,6				Підготовка до захисту лабораторної роботи № 12	7	[3] с. 172-185; [5] с. 168-188
7,8		Живописний етюд портрету з руками. тепла гама споріднених кольорів.	Виконання творчі роботи. живопис моделі в верхньому одязі в просторі.	Підготовка лабораторної роботи № 13 та до виконання пошукових графічних ескізів	7	[3] с. 188-192; [5] с. 188-192
8,9				Підготовка лабораторної роботи № 13 Виконання кольорових ескізи	7	[3] с. 193-205; [5] с. 193-205
10,11				Підготовка до захисту лабораторної роботи № 13	7	[3] с. 212-217; [4] с. 220-237
12,13				Підготовка лабораторної роботи № 14 Виконання пошукових графічних ескізів портрету з руками.	7	[3] с. 139-144; [7] с.110-121
14,15			Підготовка лабораторної роботи № 14 Виконання кольорових ескізи портрету з руками, пошук пропорційних плям.	7	[6] с. 139-144; [7] с.110-121	
16,18			Підготовка до захисту лабораторної роботи № 14, підготовка художніх робіт для перегляду.	10		

Примітка. * Лабораторні заняття проводяться один раз на два тижні по шість годин

Політика дисципліни

Організація освітнього процесу з дисципліни відповідає вимогам положень про організаційне і навчально-методичне забезпечення освітнього процесу, освітній програмі та навчальному плану. Студент зобов'язаний відвідувати лабораторні заняття згідно з розкладом, не запізнюватися на заняття, домашні завдання виконувати відповідно до графіка. Пропущене лабораторне заняття студент зобов'язаний опрацювати самостійно у повному обсязі і відзвітувати перед викладачем не пізніше, ніж за тиждень до чергової атестації. До лабораторних занять студент має підготуватися за відповідною темою і проявляти активність. Набутті особою знання з дисципліни або її окремих розділів у неформальній освіті зараховуються відповідно до Положення про порядок перерахування результатів навчання у ХНУ (вебсайт Університету (<https://khmnu.edu.ua/>): розділ «Нормативні документи», рубрика – «Положення», сторінка – «Положення про організацію освітньої діяльності».).

При виконанні лабораторних робіт з дисципліни студент має дотримуватися політики доброчесності. У разі виявлення плагіату він отримує незадовільну оцінку і має виконати лабораторну роботу за новою темою.

Критерії оцінювання результатів навчання

Оцінювання академічних досягнень здобувача вищої освіти здійснюється відповідно до «Положення про контроль і оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у ХНУ». Кожний вид роботи з дисципліни оцінюється за інституційною чотирибальною шкалою і виставляється в електронному журналі обліку успішності. Семестрова підсумкова оцінка визначається як середньозважена з усіх видів навчальної роботи, виконаних і зданих студентом позитивно, з урахуванням коефіцієнта вагомості і розраховується в автоматизованому режимі за відповідною програмою.

Оцінка, яка виставляється за лабораторне заняття, складається з таких елементів: знання теоретичного матеріалу з теми роботи; якість графічної частини; вільне володіння студентом спеціальною термінологією і уміння професійно обґрунтувати прийняті рішення; своєчасний захист лабораторної роботи. У кінці семестру студент має сформувати потрфолю з лабораторних робіт і

представити їх на перегляді у вигляді художніх робіт.

Термін захисту лабораторної роботи вважається своєчасним, якщо студент захистив її на наступному після виконання роботи занятті. Пропущене лабораторне заняття студент зобов'язаний відпрацювати в лабораторіях кафедри у встановлений викладачем термін з реєстрацією у відповідному журналі кафедри, але не пізніше, ніж за два тижні до кінця теоретичних занять у семестрі.

Структурування дисципліни за видами робіт і оцінювання результатів навчання студентів за ваговими коефіцієнтами

<i>Перший семестри</i>				
Аудиторна робота				Семестровий контроль, іспит
Лабораторні роботи №:				Підсумковий контрольний захід у вигляді перегляду
1	2	3	4	1
ВК*: 0,6				0,4
<i>Другий семестри</i>				
Аудиторна робота				Семестровий контроль, іспит
Лабораторні роботи №:				Підсумковий контрольний захід у вигляді перегляду
1	2	3	4	1
ВК*: 0,6				0,4
<i>Третій семестри</i>				
Аудиторна робота				Семестровий контроль, іспит
Лабораторні роботи №:				Підсумковий контрольний захід у вигляді перегляду
1	2	3		
ВК*: 0,6				0,4
<i>Четвертий семестри</i>				
Аудиторна робота				Семестровий контроль, іспит
Лабораторні роботи №:				Підсумковий контрольний захід у вигляді перегляду
1	2	3		
ВК*: 0,6				0,4

Умовні позначення: **ВК** – ваговий коефіцієнт.

Примітка.* кількість лабораторних робіт може збільшуватись або зменшуватись від вибору викладачем формату роботи і живописної техніки.

Оцінка, що виставляється за лабораторне заняття, складається з таких елементів: композиції у форматі; оригінальність кольорового рішення; якість живописної техніки виконання. Термін захисту практичної роботи вважається своєчасним, якщо студент здав і захистив її на наступному після виконання роботи на занятті. Оцінка за виконання завдань самостійної роботи до тем характеризує правильність підготовки до виконаного завдання.

До підсумкового контрольного іспиту-перегляду допускається студент, який виконав і захистив усі лабораторні роботи. Перегляд робіт проводиться публічно перед комісією з оголошенням викладачем дисципліни середньозваженої оцінки за усі виконані аудиторної і самостійної роботи. Комісія затверджує отримані студентом результати або має право коригування підсумкову оцінку максимум на 1 бал. Оцінка переглядовою комісією виставляється у межах від 3 до 5 балів.

Підсумкова оцінка з дисципліни автоматизовано обраховується в електронному журналі за ваговими коефіцієнтами та інституційною шкалою і шкалою ЄКТС, після внесення викладачем до журналу також оцінки за перегляд. При цьому, за інституційною шкалою ставиться оцінка «зараховано», а за шкалою ЄКТС – буквене позначення оцінки, яке відповідає набраній студентом кількості балів відповідно до таблиці Співвідношення.

Співвідношення інституційної шкали оцінювання і шкали оцінювання ЄКТС

Оцінка ЄКТС	Інституційна інтервальна шкала балів	Інституційна оцінка, критерії оцінювання	
A	4,75–5,00	5	<i>Відмінно</i> – глибоке і повне опанування навчального матеріалу і виявлення відповідних умінь та навичок, запропоновані ідеї є дійсно авторськими і оригінальними і якість виконання робіт є на високому рівні
B	4,25–4,74	4	<i>Добре</i> – повне опанування навчального матеріалу, ідеї є оригінальними, однак, якість виконання графічних робіт на середньому рівні
C	3,75–4,24	4	<i>Добре</i> – в загальному достатній рівень опанування навчального матеріалу, але ідеї є не оригінальними і якість виконання робіт – на середньому рівні
D	3,25–3,74	3	<i>Задовільно</i> – неповне опанування програмного матеріалу, але рівень ідей і якість виконання завдань є достатніми для практичної діяльності за професією
E	3,00–3,24	3	<i>Задовільно</i> – неповне опанування програмного матеріалу, що задовольняє мінімальним критеріям оцінювання
FX	2,00–2,99	2	<i>Незадовільно</i> – неможливість продовжити навчання без набуття достатнього рівня знань і навичок з дисципліни
F	0,00–1,99	2	<i>Незадовільно</i> – необхідне повторне вивчення дисципліни

9 Питання для самоконтролю результатів навчання

1. Які існують живописні засоби вирішення натюрмортів?
2. Що таке живопис?
3. Що таке ескіз?
4. Що таке кольоровий скетч?
5. Які є техніки живопису?
6. Які є жанри живопису?
7. Техніка нанесення фарб прозорим шаром на поверхню роботи має назву:
8. Система співвідношень кольорових тонів в живописі, яка утворює певну єдність....
9. Основним виражальним засобом живопису є:
10. Кольорова єдність в живописі це:
11. Натюрморт це:
12. Основними кольорами є:
13. Які є техніки акварелі?
14. Акварель, це покривна фарба?
15. Насиченість кольору це ...
16. Швидкий пропис предметів, натури та простору це...
17. Живопис хроматичними кольорами це....
18. Живопис ахроматичними кольорами це....
19. Чим відрізняються ахроматичні кольори від хроматичними
20. Хроматичні кольори це:
21. Якими засобами передається простір в живописі?
22. Якщо світло тепле, то тіні?
23. Станковий вид живопису передбачає виконання художніх творів на...
24. Пейзаж-це жанр образотворчого мистецтва, основним об'єктом якого є...
25. Які є виражальні засоби живопису?
26. Перед нанесенням фарб на поверхню живописної роботи автор виконує...
27. Як називається художник, який в своїй творчості зображує тварин?
28. Проміжний шар, нанесений на поверхню полотна, картону, дошки, щоб забезпечити міцний зв'язок основи і кольорового шару є...
29. Техніка, яка характерна для монументально-декоративного живопису?
30. Відтінок якій має незначну відмінність у кольорі?
31. Які є непокривні фарби?
32. Які є покривні фарби?
33. Французьке слово, що означає протилежність, різку відмінність у кольорі?

34. Лець помітний перехід одного тону в інший має назву...
35. Основою для виконання живописних творів є зображувальні засоби?
36. Які пензлики використовують в акварельному живописі?
37. Яку назву має техніка живопису, що виконується в один сеанс?
38. Що таке живопис лесування?
39. Що таке живопис по мокрому?
40. Повітряна перспектива у живописі це?
41. Кольорова гармонія в якій досягається певна єдність називається?
42. Від чого залежить локальний колір предмету?
43. Як називається власний колір предмету?
44. До монументального живопису відносять:
45. Індивідуальний стиль художника називають ?
46. Чи залежить колір в тіні від кольору предмета?
47. Чи залежить колір в тіні від освітлення кольору предмета?
48. Насиченість кольору можна змінити додаванням білого або чорного кольору?
49. Насиченість кольору можна змінити додаванням додаткового кольору?
50. Повторення оригіналу (першотвору) з метою якомога точнішого його відтворення є:
51. У «живописі» результат відбиття предметом кольору іншого предмета, який змінює колір першого й надає йому свого відтінку є..
52. Процес пошуку найкращого розташування різних елементів чи форм натюрморту, чи фігурної постановки у форматі є:
53. Абстракціонізм у зображенні реальних предметів живопису є
54. Сила густоти чи концентрація тону, кольору, фарби аналогічна поняттю - «світлосила» у «живописі» це:
55. Результат відбиття предметом кольору іншого предмета, який змінює колір першого і надає йому свій відтінок є:
56. Які є напівпокривні фарби?
57. Відтінок межах одного кольору...
58. Перед нанесенням фарб на поверхню живописної роботи автор виконує ...
59. Друкована копія художнього живописного твору є:
60. Що таке етюд?
61. Що таке стилізація і інтерпретація різних форм живописних об'єктів?
62. Що таке декоративне вирішення різних об'єктів живопису?
63. Які вимоги до композиційного розміщення елементів живописного твору?
64. Що таке стильові і кольорово-фактурні властивості об'єктів?
65. Які є стилі живопису?
66. Декоративний живопис це?
67. Площинне зображення у живописі це?
68. Авторський почерк у живописі це?
69. Які є мішані техніки живопису?
70. Нетрадиційні техніки живопису це?

10 Методичне забезпечення

1. Живопис: методичні рекомендації до виконання лабораторних робіт для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 022 «Дизайн» / А. М. Шерстинюк, Н. П. Петrenchко-Теслюк. Хмельницький : ХНУ, 2023. 72 с.
2. Доступ до ресурсу: <https://msn.khmnu.edu.ua/course/view.php?id=8498>

11 Рекомендована література

Основна

1. Barnes – Mellish G. Watercolor workshop / G. Barnes – Mellish. – New York : DK Publishing, 2006. – 128 р.
2. Джонстон К. Р. Малювати легко. До 20 екскрементів з аквареллю / К. Р. Джонстон – Харків : Жорж, 2020. – 96 с.
3. Жердзицький В. Є. Живопис. Техніка і технологія : навч. посіб. для студ. ВНЗ / В. Є. Жердзицький. – Харків : Колорит, 2006. – 327 с.

4. Живопис : навч. посібник / [О. Ч. Чирва, А. В. Сімонова, М. Лобко-Зампасі Д. Ю. Вінтаєв, Ю. О. та інші] ; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2021. – 149 с.
5. Туманов І. М. Рисунок. Живопис. Скульптура: Теоретико-методологічні основи комплексного навчання / І. М. Туманов. – Львів: Аверс, 2010. – 496 с.
6. Шевнюк О. Л. Методика навчання образотворчого мистецтва у вищих навчальних закладах: навчальний посібник / Олена Леонідівна Шевнюк. – Київ : Освіта України, 2017. – 311 с.
7. Шпак В.О. Акварель. Основи живопису Навчальний посібник: АДЕФ-Україна, 2013- 256 с.

Допоміжна

1. Антонович Є. Малюнок і живопис / Є. Антонович, В. Шпільчак. – Київ : Вища школа, 1990.– 84с.
2. Кириченко М. А. Основи образотворчої грамоти / М. А. Кириченко, І. М. Кириченко. – Київ : Вища школа, 2002. – 190 с.
3. Мистецтвознавство : корот. тлумач. словник. – Київ : Либідь, 1999. –208 с.
4. Пасічний А. М. Образотворче мистецтво : слов.-довід. / А. Пасічник. – Тернопіль : Навч. кн.-Богдан, 2003. – 216 с.
5. Печенюк Т. Кольорознавство : підручник для студ. вищ. навч. закл. / Т. Печенюк. – Київ : Грані-Т, 2010. – 192 с.
6. Прокопович Т. А. Основи кольорознавства : навч. посіб. / Т. А. Прокопович. – Луцьк : Вежа-Друк, 2016. – 120 с.
7. Яремків М. Композиція : творчі основи зображення : навч. посіб. / М. Яремків. – Тернопіль : Підручники і посібники, 2005. – 112 с.

12 Інформаційні ресурси

- 1 Модульне середовище навчання ХНУ. Режим доступу:
<https://msn.khmnu.edu.ua/course/view.php?id=8498>
- 3 Електронна бібліотека університету. URL: http://lib.khmnu.edu.ua/asp/php_f/plage_lib.php
- 4 Репозитарій ХНУ. URL : <https://library.khmnu.edu.ua/#>.